

tidsskrift for international solidaritet sommer 2005 #49

gala

LIBANON

JAPAN

SYRIEN

BASKERLANDET

INDIEN

ECUADOR

Redaktionen afsluttet d. 7/7 2005

Gaia udgives fire gange årligt (marts, juli, okt./nov. og december) af Internationalt Forum (IF). IF er en ungdomsorganisation, der siden 1970 har været aktiv i oplysningsarbejde om fortrinsvis den 3. Verden, indsamlingsarbejde til folkelige organisationer og frihedsbevægelser, protestkampagner mod krænkelse af menneskerettigheder samt udsending af unge til arbejde i folkelige organisationer i den 3. Verden. Geografisk er arbejdet koncentreret om Latinamerika, Mellemøsten, Sydøstasien, EU og Baskerlandet.

Medlemsskab af IF koster årligt 75 kr. for juniorer (u. 30 år) og 150 kr. for ordinære medlemmer. Er der flere medlemmer pr. husstand koster det 75 kr. pr. person. Som medlem modtager du Gaia, og hvis du ønsker det, Palæstinaorientering og Internt Blad (via mail eller evt. post).

Abonnement pr. år: Private: 100 kr.
Institutioner/organisationer: 200 kr.

Redaktion: Anna Storr-Hansen,
Jonas Waaben, Lasse Wamsler, Anne Rehder, Irene Clausen, Søren Henriksen

Artiklernes indhold udtrykker ikke nødvendigvis redaktionens holdning.

Layout: Asta Nielsen, Lasse Wamsler, Anna Storr-Hansen

Forside: Christine Lundgård

Foto: Marie Jacobsen

Oplag: 1200

Tryk: Eks-Skolens Trykkeri ApS.

ISSN: 0908-2492

Internationalt Forum
Griffenfeldsgade 41
2200 København N.
Tlf: 35 37 18 89 (kl. 13-17)
eller 35 37 18 88 (tlf.svarer)
Fax: 35 37 90 79
Giro: 412-0361
e-mail: if@internationaltforum.dk
www.internationaltforum.dk

STAFETTEN GÅR VIDERE...

Kære Gaia-læsere!

Dette nummer af Gaia er det første lavet af en ny redaktion. Den gamle redaktion, hvoraf flere har været med i mere end 10 år, vil gerne benytte lejligheden til at takke af, ved at se tilbage på den tid, hvor vi har lavet Gaia. En hurtig gennembladning af de sidste 10 års Gaia-numre bekræfter vores umiddelbare fornemmelse af, at det har været et spændende, udfordrende og turbulent årti.

I løbet af halvfemserne satte vi gang i diskussionen om globaliseringen: Var der tale om en grundlæggende ny form for global kapitalisme? Eller var globaliseringen blot 'mere af det samme', således at der ikke var brug for en anderledes analyse af kapitalismen. Debatten handlede i høj grad også om hvilken modstand, der skal udøves mod kapitalismen: Om kampen kan føres indenfor en national ramme, eller om man nødvendigvis må skabe en 'globalisering fra neden', når der globaliseres fra oven?

Det har været Gaia-redaktionens opfattelse, at der i de senere år er sket grundlæggende forandringer i den globale kapitalisme og at disse forandringer nødvendigvis må have konsekvenser for, hvordan vi som venstreorienterede skal forholde os til verden. I Gaia har vi derfor fulgt opblomstringen af den globale modstand fra neden, lige fra den spæde start i Chiapas og

People's Global Action i slutningen af 1990'erne til det nye årtusinds demonstrationer ved alverdens topmøder, anti-krigsmanifestationer og Sociale Fora, der i dag tæller såvel globale, som regionale og nationale rum for inspiration og diskussion på venstrefløj.

De sidste fem år har været præget af fortsatte diskussioner om, hvordan modstanden mod kapitalismen skal opfattes og organiseres. Er det frugtbart at gå fra det traditionelle fokus på arbejderklassen som revolutionens spydspids og introducere et begreb som 'multitude' eller mangfoldighed? Kan man forestille sig en modstand baseret på forskellighed og en kamp for en verden med plads til mange verdener, som samtidig er i stand til at udvikle en global strategi, der kan modsvare kapitalismens globalisering? Hvordan skal modstand organiseres på et arbejdsmarked med et voksende antal løs- og kontraktansættelser, præget af moderne management-former?

Disse og mange andre spørgsmål har vi rejst i Gaia gennem årene og håber dermed at have været med til at sparke nødvendige diskussioner i gang.

Trofaste læsere vil vide, at udviklingen i Latinamerika har været et fremtrædende emne i bladet gennem alle årene. Vi har fulgt kampene mod neoliberalismen og for retfærdighed i Mellemamerika, Mexico og Sydamerika tæt. I april 2000 bragte vi en meget pessimistisk leder om den latinamerikanske venstrefløj, hvor vi beklagede, at den ikke længere udgjorde et egentligt alternativ til kapitalismen, men i stedet fulgte en strategi for national forsoning, der var med til at stække de folkelige kræfter. Situationen i dag har på mange måder gjort disse vurderinger til skamme. Måske er der nærmere tale om en forskydning af det revolutionære centrum fra 80'ernes mellemamerikanske befrielseskampe til nutiden, hvor fabriksovertagelser i Argentina og parlamentariske sejre i Venezuela og Brasilien har vist, at den latinamerikanske venstrefløj stadig har meget at byde på.

Vi har dog også vendt blikket mod resten af verden - mod Palæstina, Baskerlandet, Irak, Vestsahara, Afghanistan, Iran, Zimbabwe, Sydafrika, Østtimor, Filippinerne, Burma, Hong Kong, Kina, Kurdistan, Tyrkiet, USA, Østeuropa, Rusland, Nepal og Cameroun, for blot at nævne nogle.

Vi håber, at dækningen af de konkrete livssituationer og modstandskampe rundt om i verden har givet vores læsere indblik i den globale kapitalismes lokale konsekvenser og har bidraget til at udvikle den internationalisme og globale solidaritet som er en forudsætning for at skabe social forandring - hjemme som ude.

Afslutningsvis er der kun tilbage at takke vores læsere for den tid, de gennem årene har brugt på at læse Gaia og så byde den nye redaktion velkommen.

*Britta Thomsen
Pelle Dragsted
Stinne Lyager Bech
Torkil Lauesen
Janne Tynell*

Hovedgaden i Yarmouk, Yarmouk Street. Foto: Asta Nielsen

Af Sascha Iversen og Asta Nielsen

At mange palæstinensere ikke har mulighed for at bo i Palæstina er et faktum, de fleste er klar over. Vi har valgt at besøge nogle af de palæstinensere, der bor som flygtninge i Syrien, fordi de her har relativt gode muligheder for at organisere sig, og fordi vi er nysgerrige efter, hvordan de fører deres kamp herfra. Der bor ca. 470.000 palæstinensiske flygtninge i Syrien, hvoraf ca. 70% bor i de syriske byer, og resten bor i ti flygtningelejre landet rundt. Her er området Yarmouk i Damaskus talt med som by, men mange vælger også at betragte dette område som en palæstinensisk lejr, idet området overvejende er befolket af palæstinensiske flygtninge, og fordi det i høj grad er præget af en palæstinensisk identitet. Det er her vi skal bo, hos kammerater, der er aktive på ungdomscentret "Jafra" i området. Det er dem,

der henter os i lufthavnen, og i deres minibus suser vi gennem landskabet af rødbrunt jord direkte til Jafra Center.

Yarmouk

Yarmouk er en af de største flygtningelejre, der ligger i udkanten af Damaskus. Boligerne fremstår som lidt fattigere end det meste andet, vi får at se af Damaskus. Omkring hovedgaden Yarmouk Street er der skudt et handelsområde op, hvor også mange syrere fra resten af Damaskus strømmer til for at handle. Umiddelbart er der ikke meget, der adskiller Yarmouk fra et hvilket som helst andet kvarter i Damaskus, men ser man lidt nærmere efter, afslører områdets palæstinensiske identitet sig. De fleste gader er opkaldt efter steder i Palæstina, fx Palestine Street og Jaffa

TUR - RETUR

Den varme vind slår os i ansigtet, da vi træder ud af flyet i Damaskus lufthavn. Vi ankommer fra et Danmark, hvor foråret har ladet vente alt for længe på sig. Vi er otte unge fra Internationalt Forum, der er taget hertil for at besøge ligesindede unge palæstinensere

Street, og overalt hænger plakater for palæstinensiske arrangementer og organisationer, der vidner om den stærke palæstinensiske organisation i området. Og til vores store fornøjelse findes der også flere butikker med palæstinensisk merchandise, hvilket vi udstyrer os godt med, med tanke på den propaganda-opgave, der venter os, når vi kommer hjem til Danmark.

PFLP's avis

Dykker man endnu længere ned, vil flere ting, der manifesterer den palæstinensiske identitet, afsløre sig. Yarmouk er nemlig centrum for flere palæstinensiske organiseringer, som vi bliver inviteret til at besøge. Udover Jafra besøger vi blandt andet avisen "Al Hadaf", som er PFLP's officielle magasin og etableret i 1969 i Libanon. Avisens formål er at forsvare de palæstinensiske rettigheder og være talerør for den palæstinensiske revolution. Desuden har den som formål at pege på uretfærdigheder rundt i hele verden. Avisens første redaktør Ghassan Kanafani, som var en vigtig palæstinensisk journalist og forfatter, blev slået ihjel i 1972 i Beirut af det israelske efterretningsvæsen. Al Hadaf's redaktion holdt til i Libanon ind til 1982, hvor den israelske invasion af landet tvang redaktionen til at flytte til Damaskus. De fleste af avisens journalister blev dog fængslet i Israel, men det lykkedes dem at fortsætte udgivelserne fra fængslerne. Avisen startede som et dagblad, men den fungerer nu i stedet som månedsblad. Til gengæld sker der nu en omfattende distribution af artikler via internettet. Distributionen via

J a f r a - c e n t r e t

Jafra er et kulturelt center for unge. I 2001 samledes en lille gruppe unge palæstinensiske kvinder og mænd om ideen og begyndte at diskutere mål, interne og eksterne "policies" for det fremtidige center. Godt et år efter begyndte Jafra-centret at fungere.

Jafra-centret er et kulturelt og demokratisk center, som stræber efter at organisere og udvikle den palæstinensiske ungdom, til at deltage i den politiske bevægelse vedrørende flygtningenes ret, til at vende tilbage og i at opnå nationale mål.

Jafra har opstillet et program, hvori der indgår syv forskellige målsætninger. Heri indgår blandt andet: at udvikle den kulturelle og sociale bevidsthed blandt den palæstinensiske ungdom, at træne dem til at være i stand til at konfrontere den imperialistiske offensiv, at udvikle modinformation, at lære dem at håndtere og løse sociale problemer i flygtningelejrene.

I centret er der forskellige aktiviteter for de unge. Der er sprogkurser, computerkurser, journalistkurser og workshops. Alt dette er arrangeret for at give de unge en ballast, både i deres politiske og sociale arbejde, men ligeledes så de lettere kan deltage i aktiviteter med europæiske kammerater.

Sidst men ikke mindst er Jafra-centret base for internationale udvekslingsprogrammer. Indtil videre har der været unge fra Italien, Belgien, Danmark og palæstinensere fra Libanon.

Der har også været arrangeret kampagner for folkene i flygtningelejren. Blandt andet er der blevet undervist i tandpleje og sundhed for børn.

Foruden ovennævnte udgiver centret en månedlig avis, der beskæftiger sig med den palæstinensiske ungdoms sociale og politiske rolle.

Leg i gården i en palæstinensisk børnehave i Yarmouk. Foto: Asta Nielsen

internettet afhjælper også den svære situation, der er opstået i kraft af, at bladet er blevet forbudt i mange arabiske lande og med terrorstemplingen af PFLP også i mange europæiske lande.

Årsdag for al-Nakba

En af vores første dage i Syrien er den 15. maj, årsdagen for al-Nakba. "Al-Nakba" betyder "katastrofen". Det var datoen for dannelsen af staten Israel og starten på den zionistiske terror mod palæstinenserne, der drev 700.000 palæstinensere på flugt til de arabiske nabolande. Vores kammerater inviterer os med til at deltage i en manifestation for at mindes dagen og de døde. Der er to manifestationer, den ene er udelukkende arrangeret af PFLP, den anden af alle de forskellige palæstinensiske organisationer. Vi tager til den første, som bliver afholdt midt på et torv. Her er billeder af martyrer, alle fra PFLP, og forskellige kvinder fra PFLP holder tale. Manifestationen bliver dækket af syrisk tv. Da vi ankommer, er der et par hundrede mennesker tilstede, og en gang imellem tjekker det syriske politi forbi manifestationen, men alt forløber stille og roligt. Senere går vi forbi den anden manifestation hvor der er lidt flere mennesker. Her er også billeder af martyrer, og for-

skellige "boder" hvor folk kan møde organisationerne.

Selv er de unge, som vi er sammen med, den tredje generation siden al-Nakba. Historien om al-Nakba kender de fra deres bedsteforældre, der oplevede den, og stadig længes efter det hjem, de ikke har set i snart 60 år. De unge længes også, om end deres længsel må være mindre konkret. De længes efter et land der er deres, og som de aldrig har haft. De er født statsløse, men bevidstheden om deres land lever meget stærkt hos dem. De er meget bevidste om at fastholde deres palæstinensiske identitet – for at holde flygtningetilværelsen ud, for ikke at gå til grunde, og ikke mindst for at kunne fortsætte kampen for et frit Palæstina. Bevidstheden om den palæstinensiske identitet har altså både en politisk og en social dimension. Politisk er den helt nødvendig for kampen for deres land og deres politiske rettigheder, som fx retten til at vende tilbage. Ud fra et socialt perspektiv er den nødvendig for at tilværelsen som flygtninge ikke skal bevæge sig over i social elendighed.

FARRAH

FARRAH (Palestinian Women Association For Educational and Social Action) blev startet i 1986, da en gruppe kvinder

beslattede at organisere sig for at skabe en struktur, der ville gøre dem i stand til at give undervisning og social hjælp til de mest udsatte i flygtningelejrene. Beslutningen udsprang af nedværdigelsen af de palæstinensiske flygtninges vilkår. Organisationen har to store ambitioner; at imødekomme beboerne i lejrenes behov og at skabe solidaritet imellem flygtningene i de forskellige lejre.

Kvinderne i lejrene er de mest udsatte både socialt og økonomisk. Det bliver derfor prioriteret at sørge for kvindernes mulighed for at skaffe en indtægt. Desuden blev mange familiers økonomi ekstremt forringet efter at de ikke længere kunne regne med økonomisk støtte fra UNWRA. En af måderne hvorpå FARRAH økonomisk har hjulpet kvinderne i lejrene er, at de har åbnet systuer, hvor kvinderne syr traditionelt palæstinensisk tøj. Mønsteret i tøjet symboliserer de forskellige palæstinensiske landsbyer eller byer, kvinderne kommer fra. De får stof og tråd stillet til rådighed af FARRAH og det overskud, der bliver på salg af tøjet, får kvinderne. De kan bruge faciliteterne på systuen, men de kan også arbejde hjemmefra, hvilket giver en fordel for de kvinder, som ikke har mulighed for at få deres børn passet.

En anden ting FARRAH har været med til at opstarte er børnehaverne, der giver kvinden mulighed for at få passet deres børn, så de selv kan arbejde.

En palæstinensisk børnehave

Vi besøger en børnehave i Yarmouk. Den huser mellem 80 og 120 børn, fortrinsvis af politisk aktive forældre, selvom den er åben for alle børn. Vi besøger den på en af de første dage af vores ophold, og bliver budt velkommen af både børn og voksne. Vi sidder på legepladsen, der har to rutsjebaner og et klatrestativ. Midt på legepladsen er nogle af de store piger i gang med at lege sanglege. Vi forstår ikke ordene, kun et enkelt ord, som går igen i de fleste af sangene, kan vi genkende, nemlig "Palæstina" (filastine).

Lederen af børnehaven fortæller os om, hvor vanskeligt det er at få børnehaven til at køre økonomisk. De modtager ingen støtte udefra og er helt afhængige af forældrenes betaling, som næppe kan være store summer, det generelle indkomstniveau i Yarmouk taget i betragtning. Forholdene afspejler sig i personalenormeringen, hvor tre kvinder er ansat til at tage sig af børnene, der er mellem 0 og 6 år. Trods de trange kår er børnene veltilpassede, og vi tager derfra mange tegninger og billeder af glade børn rigere.

En "rigtig" flygtningelejr

En oplevelse der gør et stort indtryk, er besøget i flygtningelejren Jaramana-camp. Lejren blev etableret i 1956 af flygtninge fra den nordlige del af Palæstina. I begyndelsen boede folk i telte, men efterhånden som de indså, at deres situation som flygtninge ikke ville få en hurtig løsning, begyndte de at bygge huse i området. Folk i lejren bor således i huse nu, men husenes tilstand, størrelse og tæthed fortæller, at der er tale om en afgrænset lejr og ikke blot et boligområde i byen. I lejren er der stor arbejdsløshed og fattigdom. Mange tjener en lille indkomst, ved at samle affald og plastik og sælge det til genbrug. Måske er det derfor, at lejren trods den tætte beboelse fremstår meget ren og pæn. Huse- ne er små og består af to til tre værelser, der skal række til en hel familie, og de adskilles kun af nogle meget smalle gader, der nærmere må betegnes som stier. Men én stor vej findes der i lejren,

nemlig den flersporede hovedvej, som den syriske regering for ti år siden valgte at bygge midt gennem lejren. Byggeriet førte til at mange huse blev jævnet med jorden, og at lejrens befolkning faldt fra 45.000 til 10.000. De fleste er flyttet til andre flygtningelejre i Syrien og har altså måttet starte forfra på en ny tilværelse. De venter stadig på den kompensation, de blev lovet, da vejbyggeriet blev sat i gang. Siden vejen blev bygget er fem børn kørt ihjel i forsøget på at krydse den, når de har skullet bevæge sig rundt i lejren. Vores egen oplevelse med at krydse vejen understreger dens farlighed for os, og tvinger os til at glædes over, at ikke flere børn har lidt samme skæbne.

Også her i lejren mærker vi den stærke palæstinensiske organisering, og den livskraft, som den giver. Konkret udmønter det sig blandt andet i et børne- og ungdomscenter, der udelukkende er baseret på frivillige aktivister. Her laves der forskellige skolekurser, og der køres et kor og en teatergruppe, som vi får en lille opvisning fra.

Hjemme igen

Efter 10 dages tæt pakket studietur forlader vi Yarmouk og vores nye palæstinensiske venner med en dybere forståelse for den palæstinensiske befrielseskamp. Den er en kamp om land og ideologi, men den er mere end det. Den palæstinensiske befrielseskamp er også en kamp for livet, for et folks ret til at eksistere.

Den palæstinensiske identitet er meget stærk - også hos børnene i flygtningelejrene. Foto: Asta Nielsen

Libanon og Syrien:

SPILLET OM

HEDT FORÅR I BEIRUT

Hvis man skal forstå den aktuelle konflikt i Libanon mellem pro- og antisyriske kræfter, kan det være nyttigt med et historisk tilbageblik på perioden efter 1. verdenskrig. Her ommøblerede sejrherreerne regionen - efter samme mønster som kolonimagterne i Afrika - og fordelte de nye nationer imellem sig, på tværs af folkeslag og gamle grænser. Dermed var grunden lagt til flere af nutidens konflikter

I 1976, et år efter starten på den libanesiske borgerkrig, sendte Syrien 30-40.000 fredsbevarende styrker ind i Libanon. Den syriske militære entré i Libanon blev hilst velkommen af både USA, USSR og Israel. Syrerne ønskede at forhindre at Libanon blev splittet i to lande, hvilket ville være til USA og Israels fordel og til skade for den arabiske nationalisme. Det er forklaringen på Syriens noget svingende taktiske spil i starten af borgerkrigen, der undertiden førte til angreb på palæstinensiske guerillagrupper. Senere påtog Syrien sig i stigende grad ansvaret for at forsvare Libanon mod israelske angreb.

Men Syrien havde også helt egne interesser med tilstedeværelsen i Libanon. Nemlig at styrke sin sårbare grænse mod Israel, at opnå ekstra trumfer på hånden i forhandlinger med Israel om Golanhøjderne, som Israel havde besat i 1967, og at styrke sin magtposition i den arabiske verden.

En kunstig nation skabes

Frankrig og England besluttede i 1920 at udskille det kristne Libanon som et særligt mandatområde (koloni) og i Libanon at

opbygge et kristent land som modvægt til Mellemøstens stærke arabiske nationalisme. Libanon bestod på det tidspunkt stort set ikke af andet end bjerget Mont Libanon, der var de kristne maronitters hjemsted (note 1). Syriske byer og regioner, bl.a. den vigtige Bekaa-dal, blev lagt ind under Libanon. En kunstig nation var skabt imod store dele af befolkningens vilje. Frankrig fik både Libanon og Syrien som mandatområder.

De muslimske befolkningsgrupper følte sig tvangsunderlagt det kristne overherredømme i Libanon og fastholdt op gennem århundredet opfattelsen af Syrien som deres "rigtige" hjemland. Når de havde problemer, forventede de beskyttelse fra regeringen i Damaskus. Syrien anerkendte aldrig officielt republikken Libanon og oprettede aldrig diplomatiske forbindelser til Beirut.

Det nationale charter

For at "holde sammen på nationen Libanon" anbefalede den franske kolonimagt i starten af 40'erne (Libanon blev selvstændigt i 1941) et såkaldt konfessionelt politisk system: "Det nationale charter", hvor man fordelte den politiske magt til de forskellige

LIBANON

Den 14. februar gik et chok gennem Melle-møsten, da Libanons tidligere premierminister Rafiq Hariri blev dræbt ved en bilbombe i Beirut. Hvem der stod bag mordet var uklart, men allerede få timer efter lagde USA og vestlige medier skylden på nabolandet Syrien. Efter kort tid lykkedes det den antisyriske bevægelse, med hjælp fra USA og Frankrig, at presse de syriske tropper ud af landet, hvorimod der blev relativt stille om undersøgelsen af hvem der myrdede Hariri.

I to artikler gennemgår Irene Clausen fra Internationalt Forums Mellemøstgruppe den historiske og aktuelle udvikling i Libanon og analyserer USA's strategiske planer i forhold til Syrien

religiøse grupper i forhold til disses andel af befolkningen, baseret på en folketælling fra 1932.

Det nationale charter er et reaktionært og udemokratisk system, der stadig gælder i dag. Ikke kun fordi muslimerne bliver underrepræsenteret, men også fordi befolkningens interesser ikke primært styres ud fra religion, men ud fra sociale og økonomiske forhold.

De kristne og muslimerne stilles lige, hedder det sig, og får ifølge charteret lige mange pladser i parlamentet. De kristne maronitter får præsidentposten. Premierministerposten går til sunnimuslimerne, mens shiamuslimerne får posten som formand for parlamentet osv.

Det 'nationale charter' kom i stigende grad til at virke uretfærdigt, mens muslimernes antal voksede langt stærkere end de kristnes. Dette diskriminerede den muslimske befolkning og favoriserede det kristne provestlige mindretal der, i samarbejde med den tidligere kolonimagt Frankrig, kom til at dominere såvel politisk som økonomisk og hurtigt blev den dominerende kraft inden for Libanons stærkt opsti-

gende handelsborgerskab. Heri ligger en af årsagerne til udbruddet af borgerkrigen i Libanon der varede fra 1975 til 1990.

Borgerkrigen 1975-90 og dens mange aktører

Striden mellem den arabiske nationalisme og den vestligt orienterede kristne maronittiske elite blussede for alvor op ved ankomsten af hundredtusinder af palæstinensiske flygtninge. Palæstinenserne flugt og ankomst til Libanon fandt sted på baggrund af dels Israels sejr i Junikrigen i 1967 og dels 'Sorte September' i 1970 hvor palæstinenserne blev smidt ud af Jordan af Kong Hussein. Den libanesiske kristne maronittiske elite ønskede opretholdelse af status quo og så palæstinenserne som en trussel mod Libanons "uafhængighed". Den arabiske nationalisme, derimod, så ankomsten af palæstinenserne som en styrkelse af deres position, både talmæssigt og militært-politisk. Palæstinenserne opbyggede i deres flygtningelejre en slags "stat i staten" (mens Libanon selv var en svag stat uden egentlig fungerende militær) og rådede over 10-15.000 veltrænede guerillasoldater.

Palæstinenserne ankomst samt truslen om syrisk dominans var årsager til at Israel besatte det sydlige Libanon og – i 1982 – fik held til at smide PLO ud af Libanon. Hvorefter et stærkt svækket PLO tog ophold i Tunis.

Den langvarige borgerkrig i Libanon udkæmpedes mellem to hovedkræfter: 1) den libanesiske-palæstinensiske venstrefløj støttet (periodevis) af Syrien og 2) den kristne-reaktionære bevægelse (herunder falangistmilitserne) støttet af Israel og den vestlige imperialismen. Men med en lang række ikke-libanesiske aktører tilstede i landet: Syriens fredsbevarende styrker, Israels besættelsestropper i Sydlibanon, fredsbevarende FN-styrker fra USA og en række europæiske lande, Hizbollah militsen i det shiamuslimske Sydlibanon. (Hizbollah var dannet i '82 med udgangspunkt i Iran for at bekæmpe den zionistiske besættelse af Sydlibanon) samt palæstinenserne.

Taëf fredsaftalen 1989

Borgerkrigen afsluttedes officielt i 1989 med Taëf-aftalen som blev underskrevet af Libanon og Syrien ved saudiarabisk og

FN resolution 1559

Resolution 1559 blev vedtaget af FN's sikkerhedsråd i september 2004 – i et sjældent fælles initiativ mellem USA og Frankrig og efter aftale med eks-premierminister Hariri!. Resolutionen kræver ikke kun samtlige "fremmede tropper" ud af Libanon, men også at alle militser i Libanon, herunder den shiamuslimske Hizbollah og de palæstinensiske militser afvæbnes, og at den libanesiske regering og dermed den libanesiske hær får fuld kontrol med hele Libanon.

egyptisk mellemkomst. Libanon bad i aftalen "broderstaten" Syrien lade sine tropper blive i landet indtil begge parter måtte mene at Libanon kunne klare sig selv. Hvis de syriske tropper skulle flyttes, ville det i første omgang være til Bekaa-dalen, og tilbagetrækningen skulle ske ved fælles overenskomst mellem de to landes regeringer.

Forår 2005: Antisyriske demonstrationer i Beiruts gader

I dag, 15 år efter borgerkrigens afslutning, har de politisk-økonomiske, kulturelle og religiøse dønninger ikke lagt sig. Libanon er forblevet en mosaik af forskellige sociale klasser og nationaliteter og religioner. Allerede i efteråret 2004 vedtog FN's sikkerhedsråd resolution 1559 der krævede de syriske tropper ud af landet. Men først efter mordet på Rafiq Hariri den 14. februar og fremvæksten af antisyriske massebevægelser blev det til et folkeligt krav. Efter massivt libanesiske og internationalt pres trak syrerne den 26. april deres sidste 10-15.000 tropper tilbage over grænsen til Syrien.

Forårets forskellige massebevægelser, som har demonstreret i Beiruts gader, definerer sig politisk især i forhold til syrernes tilstedeværelse, men også i forhold til USA og Israel.

- Den antisyriske bevægelse (oppositionsbewægelsen) er overvejende proimperialistisk og prozionistisk. Den rummer dels en fløj af den reaktionære kristne elite med direkte forbindelser til udenlandske imperialistiske kræfter og et tæt forhold til Israel og har i årevis været antisyriske, dels en fløj af kræfter der indtil for nylig var en del af det nuværende pro-syriske system, bl.a. den politiske blok omkring druserlederen Walid Joumblatt og hans parti og parlamentsgrupper. (Walid Joumblatts far, en kendt drusisk leder, blev i 1977 selv dræbt ved et attentat. Sønnen har udtalt at han mener det var syrerne

der dræbte faderen). Og dels en stor gruppe fortrinsvis unge libanesere der er fascineret af Vesten og ønsker demokrati og 'modernitet'.

- Den prosyriske bevægelse (loyalistbevægelsen), hvis inderkreds har tætte forbindelser til Damaskus og det sekulære Baathparti, tæller ikke kun muslimer, men mange kristne som har opbygget deres karrierer gennem lydighed i forhold til Damaskus. Angående de syriske troppers tilstedeværelse henviser de til Taëf-aftalen og mener at den nuværende fjernelse af de syriske "brodertropper" kun gavner USA-imperialismen og zionismen!

Og så, som den sorte hest:

- Den shiitiske Hizbollah-bevægelse der – med støtte fra Iran – hævder at stå uden for fløjene og nyder stor respekt for sit omfattende sociale og sundhedspolitiske arbejde i det sydlige Libanon. Hizbollah stiller op til parlamentsvalget og vil utvivlsomt vinde en kanonsejr i Sydlibanon hvor de står som de ukronede 'konger', fordi det primært var Hizbollahs kamp der tvang den zionistiske besættelsesmagt ud af Libanon i 2000. USA presser på for, med udgangspunkt i resolution 1559, at få opløst Hizbollahs milit, hvilket kategorisk afvises af Hizbollahs formand Hassan Nasrallah. Og der er næppe i Libanon folkelig opbakning til at opløse Hizbollah-militsen som aldrig har været rettet mod den libanesiske befolkning, men kun mod Israel.

Libanon er ikke Georgien og Ukraine

Vesten jubler over at Libanon her i foråret 2005 holder det første "frie valg" efter Syriens tilbagetrækning. Men der er ingenlunde tale om et frit og retfærdigt valg. I Libanon tæller som sagt de muslimske stemmer ikke så meget som de kristne stemmer.

Hvis oppositionen vinder valget, vil Libanon få en meget skrøbelig regering der reelt ikke har noget politisk program, nu hvor de har fået opfyldt kravet om syrernes tilbagetrækning, men vil være under voldsomt pres fra USA og Israel for at varetage imperialistiske/zionistiske interesser. Hvis loyalistbevægelsen vinder valget, vil Syriens indflydelse fortsætte – omend i mindre omfang.

Men Libanon er ikke Georgien eller Ukraine. Modellen med de lyserøde revolutioner som i Georgien og Ukraine for nylig førte til indsættelse af proimperialistiske regeringer kan ikke uden videre overføres til Libanon. Som den prosyriske præsident Emile Lahoud sagde under forårets demonstrationer: "Det, der forener Libanon og Syrien, kan ikke adskilles af impulsive beslutninger, som er i modstrid med de geografiske og historiske bånd som altid har forenet de to broderfolk og broderlande". USA's og Israels illegitime besættelser af henholdsvis Irak og Palæstina gør endvidere de to regimer upopulære hos store dele af den arabiske befolkning, hvilket – heldigvis – vanskeliggør USA's imperialistiske strategi for Mellemøsten.

Note 1: Maronitter: en kristen befolkningsgruppe opkaldt efter eremitten Maron som levede i Syrien i begyndelsen af 400-tallet. De blev optaget i den romersk-katolske kirke i 1182. De tæller i dag

ca.

500.000 troende, de fleste i Libanon og Syrien, men også mindre menigheder i

Analyse:

USA'S ANGREB PÅ SYRIEN

Efter Sovjetunionens sammenbrud udarbejdede USA planer for en omstrukturering af Mellemøsten. 11. september betød en kærtkommen lejlighed til at indlede dette projekt under navnet "krig mod terror". I foråret 2003 gik USA ind i Irak. Kort tid efter blev Syrien og Iran sat på "ondskabens akse". USA kritiserede Syrien for at huse fremmede terrorister og hævdede at Syrien skjulte Saddams ikke-eksisterende masseødelæggelsesvåben. Endvidere blev Syrien anklaget for at huse "palæstinske terrorgrupper" (Hamas, PFLP m.fl.), som USA krævede smidt ud af landet. Mordet på Libanons tidligere premierminister Rafiq Hariri var en velegnet lejlighed til at rejse folkestemningen i Libanon mod syrernes tilstedeværelse. Ved at øge presset mod Syrien og søge at afvæbne Hizbollah ønsker USA at skaffe sig større råderum i Mellemøsten til sig selv og sin vasalstat Israel.

I oktober 2003 (et halvt år efter besættelsen af Irak) havde USA udarbejdet en plan for libanesisk suverænitet og syrisk tilbagetrækning af de resterende

15.000 tropper. En plan som også indebar en afsløring af Syriens bånd til Hizbollah, Libanons shiitiske islamiske parti. Udover at svække Syriens rolle i Libanon og dermed i den arabiske verden, håbede USA at kunne svække Iran, hvis tætte bånd til Hizbollah er åbenlyse.

Alle anklagerne mod Syrien kunne USA med lige så stor ret have rettet mod Syrien i 1991, men på det tidspunkt var USA nærmest overdreven i sin ros af Syrien for at holde fred i Libanon. Baggrunden var naturligvis at Syrien havde støttet USA i Den Første Golfkrig mod Irak.

Men nu ved udbruddet af Den Anden Golfkrig/besættelsen af Irak, satte Syrien hælene i og lod åbenlyst frihedskæmpere passere via Syrien ind i Irak for at deltage i modstandskampen mod besættelsesmagten.

Siden da har presset mod Syrien været benhårdt fra USA og Israels side. USA indledte sanktioner mod Syrien allerede i 2003. Israelske jettfly bombede en påstået terroristtræningslejr 20 km uden for

Damaskus den 5. oktober 2003 – det første israelske militære angreb på Syrien i 30 år. Der er næppe tvivl om, at denne bombning forinden havde fået grønt lys fra Washington.

Syrien benyttede i november sin kontrol med det libanesiske parlament til at forlænge Emile Lahouds præsidentperiode med endnu tre år, i strid med grundloven, og provokerede derved voldsomt de antisyriske kræfter i Libanon og deres støtter i USA og Israel.

USA udnyttede krisesituationen i Libanon til, sammen med Frankrig, at få vedtaget FN Sikkerhedsråds resolution 1559, der opfordrer til opløsning af alle militser, både fremmede og libanesiske. Sådanne resolutioner var USA ikke interesseret i at få vedtaget under Israels besættelse af Sydlibanon fra 1982 til 2000. I 2000 blev Israel af bl.a. Hizbollah tvunget til betingelsesløs tilbagetrækning, hvilket ikke kun var en ydmygelse for Israel, men også for USA. Ingen tvivl om at USA har et udestående med Hizbollah. Hizbollahs militære gren vil man nu, med henvisning til resolution 1559, forsøge at få en ny libanesiske regering til at opløse.

USA ønsker et Libanon frit for syrisk og iransk indflydelse, der skal tjene som brohoved for USA's imperialistiske interesser i Mellemøsten og som et lydigt redskab i bestræbelserne på opretholde splittelsen af de arabiske stater. USA er aktuelt interesseret i at bruge Libanons havnefaciliteter som basis for nordamerikansk militær i forbindelse med besættelsen af Irak.

Den opblussede vrede mod den syriske tilstedeværelse er blevet kraftigt støttet af USA. I et Libanon med stor arbejdsløshed er det let at få vreden til at blusse op på tværs af religiøse og politiske linjer, når man gør opmærksom på at der er 100.000 syriske arbejdere i Libanon, der arbejder til lavere lønninger end libanenserne (og udfører de elendigste job).

Det er derfor Hariris død har fremkaldt denne voldsomme mobilisering. Ikke fordi han var den libanesiske nationalhelt, som medierne har gjort ham til efter hans død. Han var også en milliardær, der opbyggede sin rigdom på genopbygningen af det sønderbombede Beirut efter borgerkrigen. Han var f.eks. med til at smadre fagbevægelsen og få vedtaget resolution 1559 og havde ry for at være dybt korrupt. Men USA kunne bruge hans død i spillet om Libanon.

Ikke meget tyder på at det var Syrien som stod bag mordet på Hariri, idet mordet entydigt gik mod syriske interesser og reelt medførte syriens afgang fra Libanon. Dette betød en kraftig politisk svækkelse af den syriske præsident Bashar al-Assads position. Noget tyder på at det var en fremmed statsmagt eller dens efterretningsvæsen, der stod bag. USA's hurtige reaktion på Hariri-attentatet tyder på at supermagten var orienteret på forhånd. En arabisk analytiker peger på at Israel er den mest sandsynlige bagmand. Israel har tidligere i 70'erne og 80'erne stået bag politiske attentater i Libanon og nyder godt af USA's forstærkede pres på fjenden Syrien og håber at kunne svække Hizbollah – hovedfjenden i Libanon.

Kilder:

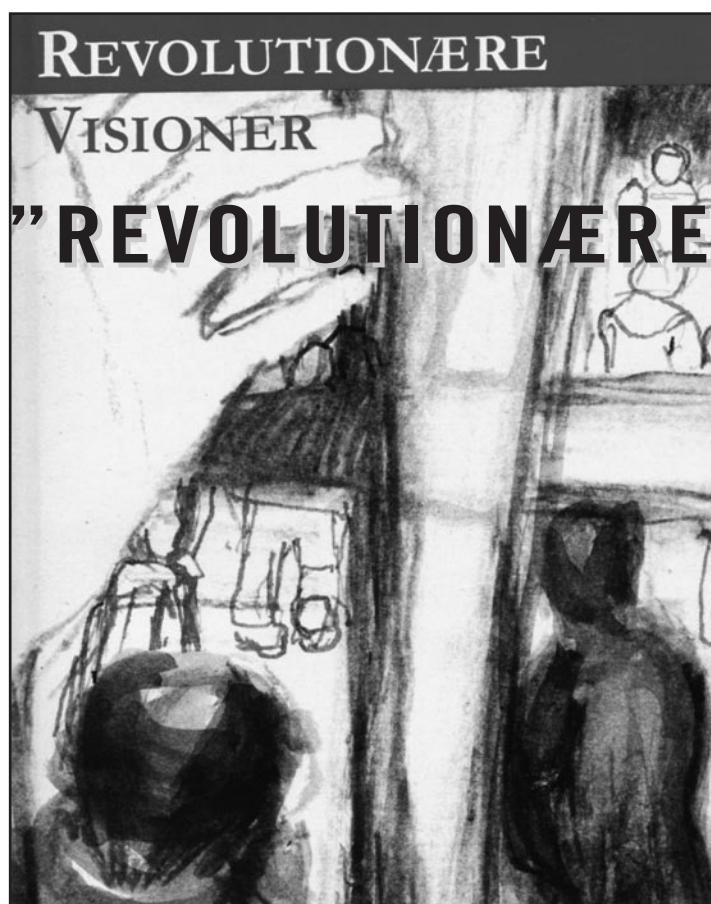
Green Left, Weekly, 9. marts 2005, online edition

Syria and the Lebanese Crisis, Adeed I. Dawisha, 1980, The Macmillan Press Ltd.

Dagbladet Arbejderen, 23.03.05

Socialistisk Information, april 2005

Jeune Afrique og The Middle East Report (flere numre fra forår 2005)

Boganmeldelse:

"REVOLUTIONÆRE VISIONER"

Oktober Forlag, 2005, pris 125 kr. (100 kr. for IF-medlemmer)

Af Sascha Iversen,
IF's Mellemøstgruppe
og Nordamerika-gruppe

I indledningsvis vil jeg sige, at det er et godt initiativ, at der endelig er kommet en bog, som beskriver visionerne og ikke kun er en kritik af det eksisterende. Bogen er ifølge initiativtagerne motiveret af, at venstrefløjen hidtil ikke har været i stand til at følge med de nye politiske forandringer og give et samlet modspil. Hensigten med bogen - og beskrivelsen af de forskellige revolutionære visioner - er, at mobilisere og tiltrække mennesker til bevægelser, der vil forandre verden.

Alt i alt er dette meget godt, men noget af det slående er, at det kun er mænd, der er bidragsydere - et kæmpe problem. I indledningen bliver dette da også taget op af initiativtagerne, der skriver at de har forsøgt at få kvinder til at bidrage, men at der ikke er kommet bidrag fra nogle af dem, man har henvendt sig til. Så er spørgsmålet derfor: Hvilke kvinder har man henvendt sig til og hvordan?

Bogens fokusområder er skiftende mellem bidragene. Der er analyser af kapitalisme, racisme, økologi, "terror"-retorik samt imperialismen og dennes strategi til at undertrykke modstandsbevægelser.

Bidragsyderne tilbyder varierende analyser og visioner,

der bunder i deres forskellige udgangspunkter: marxisme, anarkisme, globaliseringsbevægelsen, foreningen Oprør og IF. Disse forskellige udgangspunkter giver et mangfoldigt billede af, hvordan et nyt revolutionært samfund kan se ud.

Der mangler dog en kritik af andre undertrykkelsesstrukturer, som sexismen og heterosexismen, og ligeledes hvordan man forestiller sig kønsrelationer i et kommende revolutionært samfund. Som førnævnt afspejler dette manglen på et andet køn eller anden seksualitet repræsenteret i bogen.

Til gengæld bliver der lagt vægt på den kollektive slagkraft og vilje, som der i dag ikke bliver snakket meget om på venstrefløjen. At slå igennem med vores modstand kræver kollektiv handling! Med Raymond Swings ord (og heri ligger en del inspiration): "...utopiens virkeliggørelse ligger i det organiserede fællesskab, i den fælles kamp i ord og handling, i teori og praksis, hvor de enkeltes drømme slår over i fælles handling."

Initiativtagerne til bogen opfordrer folk til at komme med deres egen vision ved f.eks. at lave et nyt bind i serien af Revolutionære visioner. Så det vil jeg opfordre revolutionære kvinder til at gøre.

SKYGGER I SOLENS RIGE

I det neoliberale Japan tvinges flere og flere ud i hjemløshed, i takt med at samfundet snævrer sig ind. GAIA har talt med hjemløsebevægelsen om dens historie og aktuelle mål

Af Lasse Wamsler

Sony. Nintendo. Toyota. Rækken af rige, japanske gigantfirmaer er nærmest endeløs. Ligeledes er den eksotiske fortælling om Det Gamle Japan stadig genstand for fascination med sin dosis ninjaer, geishaer og samuraier. Det autentiske Japan, det hyper-teknologiske Japan, det kitschede Japan – på denne side af kloden har vi aldrig kunnet få nok!

Men midt i alle de våde drømme har en ny japansk virkelighed formet sig i løbet af tretten års økonomisk styrtduk. En virkelighed, hvor firmaer outsourcer deres produktion til Sydøstasien og Mexico. Hvor byggebranchen oplever omfattende kriser, og miner og havne lukkes i stribevis. Hvor livstidsansættelser med pension systematisk bliver erstattet af usikre flex- og vikarjobs, samtidig med at store dele af ungdommen afviser at følge den aldrende babyboom-generation med dens arbejdsdisciplin og 45-timers arbejdsuger.

Disse fænomener har sammen skabt en situation, der effektivt har lettet vejen til udstødelse og social elendighed i det japanske samfund. Men for nogle også et åndehul væk fra konkurrencen og flittigheden. De hjemløse er i kraftig vækst og de aktivistiske hjemløsegrupper skyder op i mange byer og kræver autonomi.

Japan hedder de *noyukusha*. De hjemløse i Tokyo og Osaka, der bosætter sig imellem flakkende billboards og skyskrabere, omkring parker, metrostationer og floder. Denne gruppe tæller i dag mellem 30-50.000 mennesker, hvoraf 95% er mænd og den gennemsnitlige alder er 56 år. Deres baggrund er forskellig, hver især, men for de fleste er hjemløsheden begrundet i Japans radikale skift i industriformer igennem et halvt århundrede.

"I 60'erne ændrede den japanske økonomi sig drastisk og regeringen forsøgte at nedlægge hele landbrugssektoren for i stedet at satse på sværindustri. Samtidig forsøgte de at erstatte kul med olie som energikilde. Mange minearbejdere og landmænd mistede deres jobs og blev tvunget ind til byer som Tokyo og Osaka.", fortæller hjemløseaktivisten Masanori Kanazu til GAIA.

I disse geografiske knudepunkter opstod der således zoner, "yoseba", hvor byens nye underklasse kunne leve og arbejde fra dag til dag. Om dagen fungerede de som markeder for dagarbejdere, hvor byggeentreprenører nemt kunne hente lavtlønnet, uorganiseret arbejdskraft. Om aftenen kunne arbejderne leje sig ind

på billige pensionater, der hastigt skød op overalt i yosebaen.

Her indtrådte også mafiaen – den såkaldte *yakuza* – og indledte sin narkohandel og prostitution. De indledte hurtigt et frugtbart samarbejde med ordensmagten, der ønskede at isolere kriminaliteten indenfor de fattige yosebaer. I dag er samarbejdet stadig velholdt:

"Yakuzaen får penge for at forhandle jobs til byggefirmaerne. Men i mange tilfælde er arbejdsforholdene usle. Firmaerne vil ikke udlevere lønnen, og når arbejderne klager bliver de tæsket af yakuzaen. Hvis nogen går til politiet for at anmelde vold, har de "intet set", selvom der er overvågningskameraer over det hele", fortæller Masanori.

Dagarbejderne organiserer sig

Op igennem tresserne førte politiets og yakuzaens koordinerede overgreb til en del sporadiske opstande fra dagarbejdernes side. Det var mest i form af gadekampe og angreb på politi-stationer, men aktionerne nåede ikke at anspore til nogen samlet politisk

bevægelse. Det skete først i halvfjerds-erne, hvor tidligere studenteraktivister kom med på barrikaderne. Disse kampe tvang gradvist forbedringer igennem for dagarbejderne, og i 1982 blev den første Nationale Fagforening for Dagarbejdere grundlagt.

Det var oftere reglen end undtagelsen at faglige ledere og aktivister blev fængslet eller banket halvt fordærvede af yakuzaen eller politiet. Indimellem blev de dræbt – som i 1985 hvor to aktivister fra Tokyo optog en film om dagarbejdernes situation og efterfølgende blev likvideret af yakuzaen.

Repressionen imod dagarbejderne var hård og konstant, men den store mængde af jobs i yosebaen og dagarbejdernes potente organisering gjorde bevægelsen svær at knække. På få år ændrede dette styrkeforhold sig drastisk:

”Da bobleøkonomien brast i halvfemserne mistede de fleste dagarbejdere deres jobs og blev hjemløse. Dels på baggrund af samfundets økonomiske nedgang men også fordi byggefirmaerne ændrede deres måde at ansætte på. I dag

udvikler Japan sig i en neoliberal retning, hvor der efterspørges mere og mere fleksibel arbejdskraft i hele samfundet. Nu kan byggefirmaerne finde fleksibel arbejdskraft overalt – de har ikke længere brug for yosebaen. En jobannonce i avisen er meget mindre problemfyldt”.

I løbet af de sidste tretten år er yosebaen i tiltagende grad blevet overflødig for arbejdsgiverne. Nu ryger de fleste direkte på gaden efter de bliver fyret. Kun de yngste eller fagligt udlærte kan stadig få jobs igennem yosebaen, hvorimod dagarbejdere fra fyrrer år og opefter helt udelukkes fra arbejdet. På samme måde er nutidens arbejdsløse ikke hovedsageligt bygningsarbejdere – flere og flere unge og kvinder udstødes i ét væk fra den dominerende servicesektor og ender på gaden.

Ifølge en opgørelse lavet af det japanske indenrigsministerium i marts i år er en tredjedel af den japanske arbejdsstyrke underlagt løs- og kontraktansættelser:

”I dag mindskes forskellen mellem at arbejde og være arbejdsløs i hele Japan.

Flere og flere skubbes ud i samfundets marginer; bliver ”have-nots”. Regeringen frygter en voksende solidaritet mellem disse grupper af hjemløse, arbejdsløse og prekære arbejdere. Så det er dén samlede bevægelse vi må skabe. Vi må politisere udstødelsen. At skjule problemet er ikke løsningen” siger Masanori.

Statens fejl

I dag er hjemløse ikke længere hengemt i yosebaens skyggefulde tomter men forgrenet ud over hele byens infrastruktur. Her er de eksponeret for vinterens kulde, som hvert år trækker omkring 200 med i døden.

I takt med at deres eksistens er blevet mere synlig, er mængden af overfald og drab på hjemløse også steget stødt.

For den japanske stat er eksistensen af hjemløse en pinlig affære, der ikke tåler alt for meget opmærksomhed. Regeringen benytter sig af mere eller mindre subtile kontrolformer, der kan afskærme hjemløsheden. Disse veksler mellem forbud mod at ligge på bænke i parker til at installere vandingsanlæg ved fortove, hvor hjemløse sover.

Den mest omfattende foranstaltning er de ’shelters’, der på fem år er blevet en del af mange parkers udseende. Disse ofte yakuza-styrede shelters er den japanske elites bedste undskyldning for at rydde hjemløse fra parker. Med lovning om et forjættet land med jobgaranti, møder den hjemløse høje pigtrådshegn, overvågningskameraer og daglige madrationer i form af seks små tørkiks:

”Her kan de spise og sove i seks måneder. Hvis de ikke selv finder et job indenfor denne periode, bliver de hjem-

løse igen og kan ikke vende tilbage. Regeringen vil ikke skabe offentlige jobs eller social sikkerhed, og på denne måde kan de give udstødte mennesker skylden for deres egen marginale position. Shelters bruges til at tvinge folk fra parkerne, men også for at skjule neoliberale reformer i samfundet. Men den neoliberale model har skabt arbejdsløsheden, så den må også tage ansvaret", understreger Masanori.

Autonome parker

I "Særloven for Hjemløse" fra 2002 er hjemløse defineret som: "folk som sover i parker, gader eller det offentlige rum uden grund". Derudover er det lovpligtigt for alle, der arbejder i det offentlige rum at fjerne hjemløse.

For de lokale myndigheder bliver de i stigende grad en hæmsko for prestigebyggerier og offentlige forskønnelsesprojekter. Senest i marts, hvor Nagoya måtte finpudse sit internationale renommé inden afholdelsen af Verdensudstillingen (EXPO), stod de hjemløse for skud. Her blev 600 parkofficerer og sikkerhedsvagter sat ind klokken otte om morgenen for at rydde otte hjemløse fra en centralt beliggende park. Disse rydningskampagner har de senere år nødvendiggjort en større samling blandt de hjemløses fællesskaber.

Masanori er med i gruppen Kamagasaki Patrol fra Osaka. De hjælper med at organisere de hjemløses teltlejligheder i parkerne og netværke imellem de forskellige lejre. De støtter dagarbejderne i deres faglige kampe og organiserer protester foran regeringskontorer og politistationer. Når myndighederne vil tvinge hjemløse ud af parker eller metrostationer, deltager de i forsvaret af lejrene:

"Vi insisterer på at teltlejlighederne bliver holdt som autonome fællesskaber. Mange tænker at hjemløse lever et miserabelt og afmægtigt liv, så

deres situation må fikses med det samme. Men vi tror også på, at hjemløse har muligheden for at ændre samfundet fra dets laveste niveau. Kampen handler ikke om at modtage mad og husly. Den gælder om at vi alle skal kunne leve et værdigt liv ved selv at vælge hvor og hvordan vi vil bo. Det er at skabe vores egne fællesskaber og have jobs, der støtter os - ikke dræber os".

Kamagasaki Patrol er en del af det globale netværk "No Vox" sammen med bl.a. indiske dalitter og papirløse immigranter i Europa.

foto: Lasse Wamsler

BESØG BASKERLANDET

Internationalt Forum arrangerer bustur til Baskerlandet 24-31 juli

Baskerlandet ligger indeklemmt mellem den spanske og den franske stat, og gennem hundrede år har kravet om selvstændighed eksisteret i Baskerlandet.

Siden Franco-diktaturets fald har den baskiske venstrefløj stået stærkt, men er de seneste år blevet mødt med en række forbud, som har ramt aviser, partier og ungdomsorganisationer. Samtidigt har konflikten kostet adskillige menneskeliv.

Hidtil har den spanske stat nægtet at forhandle, men på det seneste har en række folkelige og politiske initiativer skabt håb om, at der kan skabes en politisk og demokratisk løsning på konflikten, så volden bliver til fortid i baskisk politik. Men dette er en lang og kompliceret proces.

Baskerlandsgruppen i Internationalt Forum arrangerer derfor en studietur med det formål at møde forskellige venstreorienterede partier, bevægelser og organisationer, for at høre deres bud på en løsning af konflikten, og for at få indblik i den politiske og kulturelle konflikt i midten af Europa.

Internationalt Forum arrangerede i 1996 en lignende rejse til Baskerlandet. Turen var meget udbytterig for alle deltagere, og der blev knyttet mange gode kontakter til den baskiske venstrefløj. Da det er et stykke tid siden, er det på tide med en ny tur, så der igen kan udveksles erfaringer og knyttes kontakter.

Praktisk info

Prisen for turen er vejledende 2.500 kr. Beløbet dækker transport med bus t/r, overnatning, enkelte måltider, diverse møder samt et introduktionskompendium forud for afgang.

Ved tilmelding til turen skal der indbetales 1000 kr. i depositum. Herefter fremsender Internationalt Forum yderligere info-materiale samt spørgeskema til indbeta-lerne.

Ønsker du at tilmelde dig eller vide mere om turen, så brug slippen nederst på denne side eller tilmeld dig på mail: Ifatinternationaltforum.dk.

Hvis du vil vide mere om Baskerlandsgruppen eller Internationalt Forum, så tjek hjemmesiden www.internationaltforum.dk

☐ Lad mig høre mere om studieturen pr e-mail

☐ Jeg tilmelder mig turen

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr/by: _____

E-mail: _____

Telefonnummer: _____

Sendes til Internationalt Forum, Griffenfeldsgade 41, 2200 KBH N. Att. Baskerlandsgruppen

NYT HÅB FOR DEN BASKISKE VENSTREFLØJ

I april var to repræsentanter for Batasuna på besøg i Danmark for at fortælle om baggrunden for deres nye fredsforslag. IF arrangerede et offentligt møde hvor man kunne møde op og stille spørgsmål til Gorka og Eusebio

Eusebio Lasa, som er medlem af den nationale ledelse, skulle have været nummer to på Batasunas liste til valget i det baskiske autonomi-område 17. marts. Batasuna måtte imidlertid ikke stille op til valget og fik heller ikke lov at deltage under andet navn på trods af 30.000 underskrifter. Eusebio og Gorka Elejabarrieta var på en lille turné til Danmark og Sverige for at fremlægge det fredsforslag, Batasuna fremlagde 14. november på Anoeta Stadion foran 15.000 tilhørere.

Forbud mod partier

Mødet, hvor Batasuna fremlagde sit forslag til en ny fredsproces, betragtes i sig selv som en sejr, simpelthen fordi det fandt sted. Siden 1996 er en række politiske og folkelige bevægelser og to dagblade blevet forbudt og lukket med den påstand, at de støtter terrorisme. Samme skæbne overgik Batasuna i marts 2003. Siden da har de været underlagt en lov i Spanien, som direkte kan forbyde bestemte partier og forhindre, at de genopstår under nye navne og med andre frontfigurer. Alle Batasunas kontorer, hjemmeside mv. blev lukket, og penge på bankkonti blev konfiskeret. Batasuna fik forbud mod at eksistere. Der måtte ikke holdes pressemøder, demonstrationer eller udgives blade. De spanske myndigheder har dog givet lidt efter nu.

“Man kan ikke bare forbyde en bevægelse, der er så rodfast i

det baskiske samfund som vores. Det er lykkedes at få 11 procent til at stemme på os på trods af forbud – ved at bruge vores egne stemmesedler”, fortæller Eusebio. “Vores fredsforslag ‘Folket nu – Fred nu’ består grundlæggende i, at Baskerlandets ret til selvbestemmelse skal anerkendes, og at der indledes forhandlinger uden forhåndskrav”.

Baskisk selvbestemmelse

Forslaget bygger på, at der forhandles i to parallelle processer: En proces hvor alle politiske partier, fagforeninger og sociale bevægelser i Baskerlandet sætter sig sammen og diskuterer, hvordan Baskerlandet kan gøre brug af sin selvbestemmelsesret. Denne proces skal munde ud i, at det baskiske folk skal vælge mellem de forskellige politiske projekter: selvstændighed, mere autonomi eller en fastholdelse af de nuværende forhold. I den anden proces skal den spanske og franske regering sætte sig til forhandlingsbordet med ETA for at finde en afslutning på den væbnede konflikt og komme med løsninger for de 700 politiske fanger, de over 3.000 flygtninge og de mange andre ofre for den væbnede konflikt.

“Det væsentligt nye er, at det er os, der fremlægger fredsforslaget, og at vi vil have alle politiske kræfter i Baskerlandet til at deltage – lige fra Batasuna til det spanskorienterede konservative

IF fotoarkiv

Partido Popular, Det er det baskiske folk, som skal beslutte sin egen fremtid. ETA har accepteret deres rolle, hvor de alene skal forhandle hvordan den væbnede konflikt kan blive bragt til ende”, forklarer Eusebio.

Hvem er så det baskiske folk?

Hertil svarer Gorka:

“Det er alle dem, der i dag bor og arbejder i de 7 baskiske provinser, uanset deres etniske, sproglige eller religiøse baggrund. Men det er vigtigt at forstå, at Baskerlandet består både af de tre provinser med såkaldt baskisk selvstyre inden for Spanien, samt provinsen Navarra, og de tre baskiske provinser i Frankrig”.

12,5 procent på den kommunistisk liste

Ved det seneste baskiske regionalvalg den 17. april – som altså kun dækker de tre provinser Bizkaia, Gipuzkoa og Araba – fik Batasuna ikke lov at opstille. I stedet opfordrede de alle til at stemme på det lille nye baskiske kommunistparti EHAK, som blev dannet for tre år siden. I denne situation valgte EHAK at opstille alene for at være stemmen for dem, der ikke kunne blive repræsenteret ved valget, og at arbejde for Batasunas fredsforslag.

Batasuna opfordrede sine sympatisører til at stemme på EHAK – og det gav bonus. EHAK stormede ind i det baskiske parla-

ment med 12,5 procent af stemmerne. Og dermed fik den baskiske venstrefløj to ekstra mandater, samtidig med at en lille udbrydergruppe fra Batasuna, Aralar, også vandt et mandat.

Det har skabt en situation, hvor det store borgerlige baskiske nationalistparti PNV ikke kan regere videre uden støtte fra kommunisterne. Der er brug for samarbejde mellem fløjene, og Batasuna ser gode muligheder for fremtiden. De lægger selv vægt på at være fleksible og håber nu, at de andre politiske kræfter i Baskerlandet vil gribe muligheden for at få lagt våbnene på hylden og skabe lige muligheder for alle politiske projekter.

Batasuna vil acceptere folkets demokratiske afgørelser, men vil have retten til fortsat at arbejde for deres politiske mål: En selvstændig baskisk stat og socialisme.

Find mere information:

Hos Baskerlandsgruppen:

<http://www.internationaltforum.dk/side/130>

Jeg vil også gerne komme ud til møder og fortælle om Baskerlandet, og man kan bestille en video på engelsk om Baskerlandet og Batasunas fredsforslag på DVD. Kontakt:

jesper_kiel@mail.dk

foto: Brian Berg

Tjuf-tjuf-tjuf sagde det, da Ecuadors præsident Lucio Gutierrez den 20. april flygtede fra sit præsidentpalads i en helikopter med en rasende folkemængde i hælene. Det kunne næsten virke som en del af en ny trend i Sydamerika, startet af Argentinas neoliberale præsident de la Rúa i slutningen af 2001, og senere efterlignet af Bolivias præsident Gonzalo Sánchez. Men i Ecuador er der intet nyt under solen, ingen præsident i landet har siddet perioden ud siden 1996; tre præsidenter er blevet væltet af folkelige opstande og en fjerde blev erklæret sindssyg af parlamentet.

Opstanden mod "Sucio Lucio" (Beskidte Lucio), som graffitien har døbt præsidenten, varede ni dage. Den var længe ventet og forløb efter forholdene rimeligt fredeligt. I hovedstaden Quito blev en

enkelt journalist kvalt i politiets tåregas, og præsidentens revolvermænd myrdede to studerende, hvis kammerater hævnedes sig ved at brænde socialministeriet ned. Andre steder i landet kæmpede unge og indianere mod hæren og politiet med sten og molotov-cocktails. Opstanden blev bakket op af Quitos socialdemokratiske borgmester, og også hærledelsen trak sin støtte til præsidenten tilbage, i takt med at demonstranternes krav blev mere og mere radikale.

I modsætning til de seneste års opstande, var det hverken indianerbevægelsen CONAIE eller de sædvanlige partier på venstrefløj, der gik i spidsen. Protestbevægelsen var stærkest i byerne, specielt blandt studerende ved universiteterne, og dens medlemmer tog med kyshånd mod betegnel-

DE LOVLØSES LILLE TRIUMF

En frygtløs lokalradio var med til at kaste benzin på bålet, da Ecuadors præsident blev væltet under en næsten ublodig opstand i april. Opstanden er en kedelig affære for USA, der til gengæld har fundet en ny slem bussemand i kontinentet

Af Ulrik S Kohl/Monsun

sen "lovløse" (forajidos) som præsidenten hæftede på dem. Opstanden var simpelthen "de lovløses" opstand, og den lille Quito-lokalradio La Luna kom til at spille en nøglerolle for dens succes.

Radioaktive lyttere

La Luna åbnede simpelthen for sine mikrofoner og lod indkaldelser til demonstrationer, opråb og rygter svirre ud i æteren. Flere hundrede mennesker stod i kø i timevis udenfor stationen for at få lov til at komme i radioen bare et enkelt minut, hvor de ofte præsenterede sig selv som "en lovløs ved navn ditten-dutten-datten". Ifølge lederen af stationen forsøgte præs-

identens håndlangere at brænde La Luna ned, men det lykkedes for de lovløse at jage dem på flugt.

På opstandens sidste dag omringede tusinder af "lovløse" en bygning, hvor parlamentets medlemmer holdt møde for at udpege vicepræsidenten Alfredo Palacio som ny statschef. Mens folkemængden råbte "Væk med dem allesammen!" og "Tyveknægte!" måtte den kommende præsident trygle en af de populære værter på lokalradioen om hjælp til at slippe væk.

Palacios opkald fra kælderen af den omringede bygning blev transmitteret af La Luna til befolkningen i Quito. Den nyudnævnte statsleders første ufrivillige

radiotale var kort og desperat: "Jeg er praktisk talt blevet kidnappet! Jeg forstår godt, at de ikke er lovløse!" Alfredo Palacio blev sluppet fri efter fem timer, men situationen giver et praj om tiltroen til den nye leder og om hans muligheder for at regere det lille land i Andesbjergene med 13 millioner indbyggere.

Folkerådet taler

Gnisten, der udløste opstanden, var en højesteretsdom, der frikendte en tidligere afsat præsident for anklager om korruption. Men årsagen til opgøret med Lucio Gutierrez var langt mere dybtgående og handlede om, at han havde svigtet alle

foto: Christian Andersen

foto: Brian Berg

sine valgløfter til venstrefløjen, indianerne og de fattige, som havde bakket hans kampagne op. Så da de lovløse efter en massedemonstration, der havde samlet over 100.000 mennesker i gaderne, nedsatte et folkeråd, var kravene næsten ikke til at skelne fra den afsatte præsidents eget valgprogram.

Øverst på listen var et nej til en frihandelsaftale med USA, som "delovløse" opfatter som en kæp i hjulet på det spirende økonomiske samarbejde mellem de andre latinamerikanske lande. Desuden afskaffelse af dollaren som møntfod (Ecuador skrottede sin egen valuta for at knytte sin økonomi tættere til USA's) og en tilbagerulning af privatiseringer, og nye forhandlinger om landets enorme udlandsgæld. Et andet hovedkrav var nedlæggelse af USA's militære baser, der har stor betydning for krigen mod Colombias guerillaer FARC og ELN.

I første omgang lod den nye præsident Alfredo Palacio forstå, at han var villig til at gå ind på nogle af folkerådets krav. Men i de første seks uger af hans embedstid er det kun på spørgsmålet om udlandsgælden, at han har vist tegn på at føre en anden kurs end sin uheldige forgænger.

Ifølge økonomiprofessor Rene Baez fra Det Katolske Universitet i Quito, var forklaringen på det folkelige vredesudbrud især, at præsident Gutierrez har været en hårsbredde fra at erklære total krig mod de colombianske guerillaer, blandt andet ved at anholde FARC-folk i Ecuador og udlevere dem til Colombias hær. Ligeledes tog en lille, men højtrøstet, fløj i militæret del i modstanden mod Gutierrez.

Fløjen er ledet af den tidligere forsvarschef general Vargas, der åbent giver udtryk for, at USA og den colombianske regeringshær er de egentlige trusler mod Ecuadors sikkerhed ikke de colombianske oprørere.

USA mister markeder

I en kommentar til de dramatiske begivenheder bragt i den digitale avis rebellion.org påpeger journalisten Sergio Ferrari, at hele Latinamerika befinder sig i en enestående situation, der ikke er set i over 30 år. USA's magt er begyndt at blive alvorligt udfordret, ikke bare af regeringerne i Cuba og Venezuela, der er åbenlyst fjendtlige overfor Det Hvide Hus, men også af Brasilien, Argentina og Uruguay, der fører en uafhængig udenrigspolitik og forsøger at skabe et indre latinameri-

kansk marked på bekostning af Washingtons ønske om en frihandelszone med USA som midtpunkt (FTAA/NAFTA).

Det Hvide Hus er i de seneste år gået til modangreb ved at styrke sine vigtigste forbundsfæller i Latinamerika med Colombia som knudepunkt for de øvrige lande i Andesbjergene med konservative regeringer; Bolivia, Peru og Ecuador. Alene Colombia har modtaget våbenhjælp fra USA for omkring 24 milliarder kroner i dette årti. Men Washington har ikke haft held med at dæmme op for en flodbølge af kinesiske investeringer i Latinamerika, der undergraver USA's stilling, og er med til at gøde en voksende nyfundet selvsikkerhed på kontinentet.

Ny bussemand

Selvsikkerheden afspejler sig blandt andet i Brasiliens blanke afvisning af et krav fra USA om at deltage i et politisk og økonomisk topmøde mellem statschefer fra Sydamerika og Mellemøsten. Udenrigsminister Condoleezza Rice fik af sin brasilianske kollega at vide, at hvis hun var interesseret i mødet, kunne hun tænde for fjernsynet. Venezuela har også trodset protester fra USA og Colombia og købt 100.000 russiske AK-103 geværer og et antal kamphelikoptere, for bedre at kunne bide fra sig overfor hvad præsident Hugo Chavez kalder for "imperialismen".

Derfor er det for Det Hvide Hus et særligt ubelejligt tidspunkt, at Ecuadors befolkning vælter deres præsident, som kaldte sig selv for "Bushs bedste allierede". En leder i Washington Post beklagede sig efter opstanden over, at Bush øjensynligt ikke har "en strategi for at dæmme op for det stormfulde forår i Latinamerika." Lederen pegede også på den angivelige fare for at Venezuelas Chavez i fremtiden vil opildne til nye bolivarianske* opstande i Ecuador og Bolivia – en rolle som kontinentets undergravende bussemand, som USA's toneangivende kredse ellers længe har forbeholdt FARC.

** bolivariansk: Efter Simon Bolivar, en af lederne af Sydamerikas frihedskrige mod Spanien i begyndelsen af 1800-tallet. Regeringen i Venezuela, FARC-guerillaen i Colombia og venstrefløjen i Ecuador betegner sig selv som "bolivarianske".*

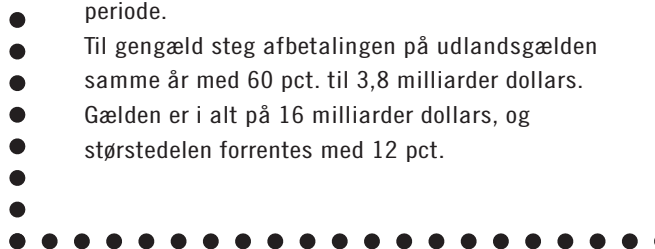
På spanden

Ecuador er et lille land totalt på spanden. Landets egen valuta blev i 2000 afskaffet til fordel for dollaren som en del af de neoliberale reformer. Skiftet var sandsynligvis med til at øge landets BNP, men har til gengæld smadret den indenlandske industri, der ikke kan klare konkurrencen. Strømmen af billige udenlandske industriprodukter har størstedelen af befolkningen ikke megen fornøjelse af. 60 pct. lever i elendighed, og kun et heldigt mindretal tjener mindstelønnen på 153 dollars om måneden (ca. 918 kr.).

Ecuador eksporterer ikke bare bananer, rejer og kaffe, men også en hel del olie. Men på trods af stigende oliepriser og heftige nedskæringer, er statskassen gabende tom. En hemmeligholdt aftale med Verdensbanken (afsløret af magasinet The Nation) forpligter Ecuador til at bruge 90 pct. af sin gevinst på olieprisstigninger til afdrag på udlandsgæld

I 2004 nedskar Lucio Gutierrez statens udgifter til uddannelse fra 638 til 464 mio. dollars og sundhedsvæsenet fra 323 til 211 mio. dollars. Landbrugsstøtten blev mere end halveret i samme periode.

Til gengæld steg afbetalingen på udlandsgælden samme år med 60 pct. til 3,8 milliarder dollars. Gælden er i alt på 16 milliarder dollars, og størstedelen forrentes med 12 pct.

“COCA COLA QUIT

Det 21. århundredes krige om ressourcer handler ikke kun om olie – vand er blevet stridens æble i Indien. Her har 21 % af landbefolkningen ikke adgang til drikkevand, mens Coca Cola spinde guld på grundvandsressourcerne. I Plachimada har modstanden mod Coca Cola rundet 1000 dage. Gaia har besøgt landsbyen.

Tekst og fotos Anna Storr-Hansen og Karoline Siemen

En tidlig januarformiddag da vi ankommer til Plachimada – en landsby i den sydindiske delstat Kerala – er hundredvis af mennesker samlet i en blokade foran hovedindgangen til Coca Colas største fabrik i Indien. Hindustani Coca Cola Beverages Limited står der på det falmede skilt. Mænd, børn og især kvinder sidder med bannere i den bagende sol omringet af farvede plastikkrugker med vand. Vandet er hentet samme morgen i den nærmeste landsby, som så mange andre morgener. Brøndene i landsbyen er nemlig tørret ud og grundvandet opbrugt efter Coca Cola åbnede sin fabrik i 2000. Bag hegnet på fabrikkens grund står Coca Colas private vagtværn fra Group4/Falck, og på vores side af hegnet står politiet i stort antal. Det er dag nr. 1000 for Plachimadas protester mod Coca Cola. Sammen med aktivister fra hele Indien er vi samlet under parolen ”Coca Cola quit Plachimada – quit India”. Kun et pigtrådshegn adskiller den forurenende fabrik fra den lokale børnehave i Plachimada. Aktivisternes krav er enkle: Fabrikken skal lukkes permanent, Coca Cola skal kompensere for vandmanglen, alle andre Coca Cola fabrikker i Indien skal lukkes og Coca Cola skal boykottes.

Coca Cola tørlægger Plachimada

Coca Cola fabrikken i Plachimada har hver dag i 3 år trukket 350.000 liter grundvand op til selskabets største enhed i Indien. Fabrikkens udnyttelse af de lokale vandressourcer har ført til total udtørring af landsbyens brønde, der forsyner 750 familier med vand. Dette har især betydning for kvinderne der skal bruge vand til den daglige husholdning. De må nu gå 2 km for at hente vandet i en anden landsby, og den ekstra tid de bruger på det, har reduceret deres arbejdstid i marken og deres dagløn er dermed

faldet til det halve.

De fleste af Plachimadas indbyggere er bønder, og udtørring af jorden betyder at folk ikke længere kan brødføde deres familier. De bliver tvunget til at sælge deres arbejdskraft i de omkringliggende byer, hvor der maksimum er arbejde halvdelen af ugen. –Vi besøgte en landejende familie på ti personer, som før Coca Colas indtog dyrkede grøntsager, jordnødder og ris, men nu kan de kun dyrke lidt kokos og mango. Dette er resulteret i at familiens månedlige indkomst reduceret med over halvdelen. Bonden sammenligner modstanden mod selskabet med modstanden mod det engelske kolonistyre. Han mener at kampen mod Coca Cola handler om retten til selvbestemmelse, ligesom Indiens uafhængighedskamp gjorde i 40'erne.

For få år tilbage solgte Coca Cola deres fabriksaffald til Plachimadas bønder med den besked, at det fungerede som gødning. Slammet indeholdt giftige kemikalier, heriblandt tungmetaller som med regnvandet blev blandet ned i grundvandet og i dag udgør en stor helbredsrisiko. Mange bønder tog i god tro imod selskabets affald, og står nu tilbage med ødelagte marker.

Modstanden – for retten til vand

Da Coca Cola i 2000 åbnede fabrikken i Plachimada, underdække af at være en lagerbygning, forventede de ingen modstand fra befolkningen, som hovedsagligt består af uuddannede, landløse bønder og adivasier (den oprindelige befolkning). Men Coca Cola Viruda Janakeeya Samara Samiti, bevægelsen mod Coca Cola i Plachimada, startede i april 2002 med kravet om retten til de fælles vandressourcer. Bevægelsen er en del af en global bevægelse mod privatisering af fælledele som vand. I 1000 dage har anticola-aktivisterne været aktive på forskellige fronter; en

INDIA

permanent sit-in foran fabrikken, talrige blokader, demonstrationer, retssager og offentlige møder om vandprivatisering er blandt de aktiviteter de har lavet. Vold og anholdelser fra vagtværn og politi har været en del af deres hverdag i de 1000 dage.

Tidligere levede Plachimada afskåret fra omverdenen med minimal kontakt til folk udefra, men siden modstanden startede, har aktivisterne deltaget i World Social Forum og skabt forbindelser til andre aktivister fra resten af verden. De har besøgt andre af de 87 landsbyer, der i Indien er koloniseret af Coca Cola, og har inspireret til at starte nye anti-Coca Cola bevægelser.

Retssystemet svigter

Anti-Coca Cola aktivisterne opnåede faktisk at få lukket fabrikken midlertidigt bl.a. ved hjælp af det lokale landsbyråd. Landsbyrådet tog det op i Højeste Ret og vandt i december 2003: Coca Cola måtte ikke længere bruge områdets grundvand, da vand er en fælles ejendom. Fabrikken har derfor været lukket i 1,5 år. Men Coca Cola ankede sagen, og den endelige dom faldt den 7. april 2005 til Coca Colas fordel. Retten tillod selskabet at udtrække op til 500.000 liter grundvand hver dag. Dog er det blevet pålagt firmaet at forsyne folk i Plachimada med vand til dagligt brug. Det er derfor op til firmaets gode vilje at give noget af vandet til indbyggerne, men Plachimada stoler ikke på firmaet, der fra dag nr. 1 har udnyttet dem og derfor vil de fortsætte deres kamp: "Fabrikken kommer ikke til at genåbne – det vil vi sørge for om det så vil betyde flere anholdelser!" fortæller Ramadas Alayar fra Plachimada.

Flaskevand på mode

I løbet af 90'erne åbnede Indien i udviklingens navn op for udenlandsk kapital og firmaer i stor stil, efter krav fra de finansielle institutioner, Verdensbanken og IMF. Denne åbning har i høj grad

skabt mulighed for at multinationale selskaber kan få adgang til Indiens naturressourcer som olie og vand.

I mange stater har Coca Colas fabrikker fri adgang til vand, jord og elektricitet, og de fritages ofte for høje skatter pga. gode forbindelser til de ledende politikere.

I takt med at middelklassen i Indien er vokset, er der kommet et marked for afsætning af produkterne. Coca Cola forsøger at redde deres plettede image, ved reklamekontrakter i millionklasse med de mest populære og glamourøse Bollywoodskuespillere.

Også andre læskedrikgiganter som Pepsi, Nestlé og Danone er på hurtigt fremryk ind på nye markeder med nye produkter – især vand på flaske. I løbet af det seneste årti er salget af flaskevand steget eksplosivt, og flaskevand er nu det hurtigst voksende segment i læskedrikindustrien. En liter flaskevand koster mere end hvad en landløs kvinde i Indien kan tjene på en dags arbejde.

Lokal kamp – globalt perspektiv

Efter blokaden samledes folk i et kæmpe telt i ly for den bagende sol til et panel af forskellige talere. Miljøaktivister og globaliseringsaktivister fra hele Indien var kommet for at vise solidaritet. Efter mørkets frembrud blev der, under en fantastisk klar stjernehimmel, vist dokumentarfilm blandt andet fra Bolivia om kampen mod privatiseringen af Cochabambas vandforsyning.

Ajayan fra Plachimadas Solidaritets Komité i Trivandrum fortæller: "Plachimada er ikke kun et lokalt spørgsmål, det er globalt. Det viser hvordan multinationale selskaber slipper af sted med at profitere på bekostning af mennesker. Men det viser også hvor stort potentiale der er i lokalsamfund, som i Plachimada der nægter at blive taget for givet og kræver deres ret over naturressourcerne".

INDIEN: KAMPEN

I Indien oversvømmes hundrede tusinder af mennesker, for at der kan gøres plads til et gigantisk reservoir. Det er simpelt siger regeringen: Vandet skal bruges til drikkevand og elektricitet til hundrede tusinder af andre mennesker. De oversvømmede må ofre sig for det fælles bedste, lyder argumentet. Meget tyder på at staten ønsker at opnå kontrol over vandressourcerne, for i sidste ende at kunne privatisere dem.

Foto: Anna Storr-Hansen

Af Anna Storr-Hansen, Karoline Siemen og Marie Jacobsen

Bevægelsen Narmada Bachao Andolan (NBA) har i tyve år kæmpet for den oprindelige befolknings rettigheder til naturressourcerne. Kampen startede da byggeriet af en af verdens højeste dæmninger begyndte på floden Narmada, der løber gennem det centrale Indien.

Projektet som er Indiens dyreste såkaldte udviklingsprojekt - finansieret af lån fra Verdensbanken i næsten 10 år - går ud på at omdanne floden, som er 1400 km lang, til en trappe af enorme reservoirs, hvorfra vandet udnyttes til elektricitetsproduktion, industrielt brug, kunstvanding til landbruget og som drikkevand.

Da verdens vandressourcer er endelige og vand er en nødvendighed for mennesker, ligger der en enorm magt i at kontrollere denne naturressource. Dette er blevet tacklet gennem centraliserede planer fra oven, hvori store dæmninger er blevet betragtet som et vigtigt middel for at opnå kontrol over vandet og derefter overdrage ejerskab og kontrol fra staten til store virksomheder - altså privatisere vandet. Der er nu omkring 4.500 store dæmninger i Indien.

GAIA besøgte i foråret NBA, hvis kamp mod dæmningen er kommet til at repræsentere langt mere end kampen for én flod. Modstanden stiller spørgsmål til hele det udviklingsparadigme,

der sætter økonomisk vækst højere end en social og retfærdig fordeling af goderne. Hvem ejer Indien, og hvem bestemmer over naturressourcerne?

En halv million forflyttes

Idéen om at dæmme floden op, og omdanne den til en trappe af store søer, er lige så gammel som Indiens selvstændighed fra det britiske imperium. Indiens første præsident og en af de centrale figurer i uafhængighedsbevægelsens Kongresparti, Jawarharlal Nehru, omtalte efter selvstændigheden dæmninger som "Indiens moderne templer", hvilket indikerer den hype, der var omkring konstruktionen af megadæmninger i 50'erne. Der herskede en forestilling om dæmninger som evige monumenter og symbol på menneskets sejr over naturkræfterne. Udover fordelingen af vand, stimulerer kæmpe dæmningsprojekter også økonomien ved at skabe mange arbejdspladser.

I Vesten er det for længst erkendt at de katastrofale økologiske og sociale konsekvenser, og ikke mindst den høje pris som megadæmninger har, overskygger fordelene. Europa var engang flittige dæmningskonstruktører, men sprænger nu deres egne dæmninger i luften. Samtidig eksporteres ideen om dæmnings-

OM VANDET

Foto: Marie Jacobsen

byggeri til Syd - forklædt som udviklingshjælp - ligesom gamle våben, fragtskibe og forbudte pesticider bliver det. For den indiske elite er dæmninger ikoner for økonomisk udvikling og teknologisk fremgang. Vandkraft opfattes som en miljøvenlig form for energiproduktion, hvilket er langt fra sandheden. Dæmninger er ikke evige monumenter – de lever kun indtil naturen har fyldt dem med slam.

Grundlæggende virker store dæmninger udemokratiske på lokalsamfundene. Med kontrol over vand kan man styre hvilke afgrøder der skal dyrkes, hvilke industrier der skal styrkes, og hvem der skal fratages retten til et værdigt liv. Med store dæmninger tages vand, land og kunstvanding fra de fattige og gives det til de rige. Dæmningen på Narmadafloden vil som færdigbygget forflytte en halv million mennesker for at gøre plads til reservoiret og det netværk af kanaler, som skal distribuere vandet. Reservoiret er indtil videre 214 km langt. Det kommer med sine 75.000 kilometer kanaler til at være verdens største kanalnetværk.

I et land hvor befolkningsvæksten er 1,6% om året, og befolkningstallet har oversteget 1 milliard, betyder en halv million mennesker ikke særligt meget. Især ikke mennesker der er selv-

forsynende og ingen synderlig forbindelse har med markedet.

Byggeriet fortsætter - reservoiret vokser

Masseforflytninger pga. dæmninger er ikke et nyt eller enkeltstående fænomen. Ifølge World Commission on Dams er mellem 30 og 40 millioner mennesker – hovedsageligt dalitter (tidligere kasteløse) og adivasier (den oprindelige befolkning), blevet forflyttet pga. reservoirs alene i Indien. Dette sker uden nogen nævneværdig kompensation.

Narmadafloden var engang 3-4 meter bred og løb igennem en dal. I dag er reservoiret op mod to kilometer bredt, og vil derfor snart flyde over bjergene - ud på de åbne vidder. I dalen er det adivasierne, der bliver oversvømmet, men på den anden side af bjergene bor der jordejende bønder der, modsat adivasierne, i høj grad er en integreret del af det indiske samfund og markedet. Disse bønder dyrker noget af det mest frugtbare jord i hele Indien.

Højden på dæmningen forøges hvert år, hvilket betyder at reservoiret vokser, når regntiden sætter ind og fyldes op. Flere og flere landsbyer oversvømmes hvert år. I år er dæmningen 110 meter, og når højden som planlagt stiger til 121 meter, vokser reservoiret så meget at det betyder endnu 25.000 mennesker bli-

Narmada-dalen om sommeren

Foto: Rakesh Khanna

Foto: Rakesh Khanna

ver hjemløse. Selvom dæmningen næsten har nået sin fulde højde, har den ikke oversvømmet mere end en fjerdedel af det endelige areal.

I Indien er i alt 1.500.000 hektar skov blevet oversvømmet eller ødelagt på grund af dæmninger. Ydermere medfører projekterne at økosystemer ødelægges i store områder. Ved at stoppe en flod og lave kanaler der går på tværs af de naturlige strømme, bliver jorden oversaltet og vandet rådner i reservoiret. De folk der bor i dalen har nu sværere ved at overleve end før. Deres landbrugsjord er blevet oversvømmet, og risikoen for malaria året rundt er steget.

En genhusningslejr

Foto: Anna Storr-Hansen

Kampen om vandet

Vandet fra Narmada skulle ifølge den oprindelige plan officielt bruges til kunstvandning. Sidenhen er energiproduktion også blevet et af formålene med dæmningen. Efterhånden som projektets negative konsekvenser er blevet afsløret, har myndighederne forsøgt at legitimere det med nye løfter som drikkevandsforsyninger til 8000 tørkeplagede landsbyer. Dette har skabt velvilje for projektet blandt befolkningen, men der er god grund til at tvivle på regeringens løfter.

Grundlæggende er målet med projektet at tage kontrollen over flodens vand fra folk, der har været afhængige af det i århundreder, og gøre det til en vare som kan sælges til højstbydende: Den voksne kemikalieindustri samt store sukkerplanter og andre eksportlandbrug. Langs hovedkanalen, der leder vandet fra

reservoiret, er der forventet investeringer for millionbeløb. Store sukkerplanter, vandparker, golfbaner og femstjernede hoteller skyder allerede op langs kanalen.

Da kunstvandning er meget dyrt, er konsekvensen at store kapitalintensive landbrug, som dyrker eksportvarer, favoriseres. Dette betyder, sammen med nedskæringer i støtten, at de små landbrug, som dyrker traditionelle fødevarer og beskæftiger mange mennesker, ikke kan overleve.

Der er ikke afsat penge i budgettet, eller nogen konkret plan, for drikkevandsforsyningen til de 8000 landsbyer, som regeringen hævder at ville slukke tørsten på. Et sandsynligt scenarium er, at der ikke er mere vand tilbage til fjernliggende landsbyer, når kanalen først skal forbi to

storbyer, som venter på deres andel af vandet til industrielt- og husholdningsforbrug. Hvis vandet nogensinde når frem til de tørkeplagede områder, er spørgsmålet om landsbyboerne har råd til at købe det. Det er langt fra profitabelt for en regering at give rent drikkevand til den fattige landbefolkning. For nylig blev det offentliggjort at Narmada-vandet rent faktisk havde nået nogle tørkeramte landsbyer, hvorefter politikerne soled sig i nyheden. Men samtidig viste det sig at 94% af drikkevandet, efter turen forbi industrier, storbyer og store landbrug, var udrikkeligt.

Modstanden tager form

Modstanden mod dæmningsbyggeriet har igennem to årtier taget forskellige former. Planen om projektet er over 50 år gammel,

Kampen under monsunen

En Jeevanshala

Foto: Karoline Siemen

men begyndte først rigtigt at materialisere sig i 1985, da Verdensbanken besluttede at låne 450 millioner dollars til byggeriet. På det tidspunkt vidste adivasierne fra dalen intet om, hvor de skulle flyttes hen eller hvorfor dæmningen blev bygget. Bevægelsen startede med at kræve information om det projekt, der ville forandre deres liv radikalt. Efterhånden som de opnåede mere viden om omfanget af oversvømmelserne, begyndte de at kritisere dæmningsens legitimitet, fordelingen af vandet og det herskende udviklingsparadigme som projektet var udtryk for. De protesterede mod at jorden, ved hjælp af en forældet lov fra kolonitiden, blev frataget dem af staten. Denne lov gjorde det nemt for staten at bemægtige sig jorden til eget formål, hvilket fortsat gør sig gældende.

Bevægelsen har været oppe imod staten, delstatsregeringerne, politiet, de etablerede politiske partier, de store entreprenørfirmaer, Verdensbanken og mainstreammedierne, som er med til at gennemtvinge den herskende udviklingsmodel. Regeringen har blandt andet prøvet at lukke munden på folk ved at tilbyde store pengesummer for at forlade deres jord. Retten til jord har været det centrale krav i modstanden.

Igennem 80'erne og 90'erne prøvede NBA ofte at stoppe dæmningsbyggeriet ved at blokere byggepladsen. Det er nu umuligt at komme i nærheden af dæmningen, da der er blevet indført forbud mod forsamling af mere end fire personer i området. Det betyder øjeblikkeligt anholdelse hvis aktivisterne nærmer sig.

NBA er en del af det globale antikapitalistiske netværk Peoples Global Action (PGA) og var med til det stiftende møde i Genova i 1998. Bevægelsen har i det hele taget opnået stor støtte fra solidaritetsgrupper i Indien og resten af verden.

Organiseringens styrke

I januar 1991 organiserede NBA en sultestrejke, der kom til at vare i 22 dage. Kravet var at Verdensbanken skulle stoppe finansieringen af dæmningsbyggeriet. Det opnåede enorm stor opmærksomhed fra medierne og formåede at sætte kampen på dagsordenen i hele Indien. Verdensbanken blev tvunget til at reagere. For første gang i bankens historie blev der nedsat en undersøgelsesgruppe, der endte med at udstille de uretfærdige konsekvenser af projektet. Banken blev tvunget til at trække sig ud af projektet i 1993 for at redde sit image – efter ihærdige forsøg på at pynte på resultaterne af undersøgelsen.

Samme år da de første landsbyer begyndte at blive oversvømmet, nægtede folk at flytte sig. De var klar over at de i fremtiden ville blive flygtninge i deres eget land, som enten landløse bønder eller daglejere i den nærmeste storby. Disse aktioner, *satyagrahas*, er en måde at kræve retten til jord, vand og et værdigt liv. NBA udstiller statsmagtens brutalitet imod den fattige landbefolkning, der nægter at blive gjort landløse eller til daglejere. Denne civile ulydighed er brandfarlig for regeringen, der ønsker kontrol over naturressourcerne, og de mødes derfor med ekstrem vold og undertrykkelse.

Hvert år under regntiden, når vandstanden stiger og huse oversvømmes, står folk i vand til brystet i flere døgn under parolen "We will drown but we will not move". Aktivisterne kæmper for, at de love de har fået indført bliver overholdt ved at lægge pres på myndighederne via retssager året rundt, jordbesættelser, demonstrationer og blokader i storbyerne. Alle er berettiget til kompensation med jord. Men Indien er det tættest befolkede land i verden, og det er almindeligt kendt at staten ikke ejer nok frugtbar jord til at dele ud af. I stedet forsøger regeringen at yde kompensation med mindre pengesummer, der langt fra er store nok til at købe jord. Mange bønder er forældede, og derfor bliver pengene ofte brugt på tilbagebetaling af gæld.

"At bygge op samtidig med at bryde ned"

"En stor del af kampen går også ud på at bygge alternativer op samtidigt med at vi kæmper imod dæmningen og dens konsekvenser. Det handler om alternativer til at ødelægge floder til fordel for kunstvanding og at udnytte de vandressourcer vi har til rådighed bedst muligt", fortæller Kailash, aktivist i NBA.

NBA erkender nødvendigheden af elektricitetsproduktion, men afviser store dæmninger som metoden. NBA har derfor været med til at bygge små bæredygtige dæmninger til enkelte landsbyers el-forbrug.

Et andet af NBA's initiativer er skolerne der kaldes Jeevanshalas, "Livets Skoler". Der er 14 skoler i alt i dalen, hvor de offentlige skoler kun har eksisteret på papiret. Skolerne drives af eleverne selv, lærerne der selv er adivasier og et netværk fra landsbyen. Børnene bor på skolerne, som er gratis. Skolerne er

tilknyttet aktivister udefra, som forbinder elevernes liv med livet udenfor dalen. Idéen med skolerne er at uddanne børnene fra oversvømmelsesområderne og tilrettelægge uddannelsen ud fra børnenes egen situation samt at lære dem at tage kritisk stilling til sociale spørgsmål. Den politiske kamp mod dæmningen og forflyttelserne og deltagelsen i kampen for adivasiernes rettigheder, har fra begyndelsen været en central del af skolerne.

Det er meget kontroversielt at modsætte sig udviklingsprojekter som dæmningsbyggerier, og i mainstreammedierne udstilles det som en modarbejdelse af Indiens udvikling. Der er ligefrem blevet konspireret om at NBA skulle være i ledtog med CIA i forsøget på at bremse Indiens udvikling. Regeringen havde ikke forventet den massive modstand mod projektet, og det er også første gang de forflyttede har organiseret sig og krævet deres ret. Kampen har ført til et utal af love og bestemmelser for de forflyttedes rettigheder. Disse love eksisterer dog i høj grad kun på papiret.

Genhusning – en af løgnene

I gennem tyve års kamp for de forflyttedes rettigheder har NBA opnået mange del-sejre. Myndighederne har for eksempel en politik for genhusning af de forflyttede, som er uden fortilfælde i Indien. Alle skal officielt genhuses med jord. Denne politik er dog aldrig rigtig blevet ført ud i praksis.

En halv million mennesker vil blive berørt, men samtidig er kun halvdelen anerkendt af staten. Dette skyldes at staten prøver at fralægge sig ansvaret for genhusningen. Der er blevet bygget såkaldte genhusningslejligheder hvor folk skal flytte hen, når deres hjem bliver oversvømmet. Der er mange problemer med disse lejligheder. For det første er der slet ikke nok jord. GAIA besøgte eksempelvis en lejlighed, der officielt var klar til indflytning af 50 familier. Men der var ingen huse – kun stenet jord, som aldrig ville kunne dyrkes.

Vi besøgte også beboede lejligheder, hvor de fordrevne boede som flygtninge. Familier var blevet splittet op og placeret i lejligheder milevidt fra hinanden – med risiko for endnu en oversvømmelse under regntiden. Det er en trist tilværelse når man sammenligner med deres tidligere liv på bjergskrånningens vidder, skoven og floden med fisk. I genhusningslejlighederne er fremtiden for de kommende generationer dystert, og for at overleve er folk nødsaget til at tage arbejde på daglig basis i de nærmeste byer. Der er meget alkoholmisbrug og fødselsraten er ekstrem høj i lejlighederne.

Mange folk ender i kolossale slumkvarterer i udkanten af større byer, og forsøger at overleve ved prekært slavelignende bygningsarbejde, gadehandel eller som rickshawtrækkere. Mange af kvinderne marginaliseres yderligere, især fordi de kun taler deres oprindelige sprog. Deres eksistensgrundlag er minimalistisk, og risikerer at blive skudt for at skide offentlige steder, som det skete i Delhi et par år tilbage. Uanset om folk bliver genhuset eller ej, kastes de på hovedet ud i markedsøkonomien i hvilken de forventes at kunne navigere rundt og overleve.

Bombays myndigheder, er som et led i forskønnelsesplanen "Bombay to Shanghai", gået i gang med at fjerne store dele af

byens slumområder med bulldozere. Alene i løbet af december måned blev omkring 70.000 familier hjemløse.

For social og retfærdig udvikling

Finansieringen af dæmningsprojektet er i krise efter Verdensbanken trak sit lån tilbage i 1993. Krisen bruges til at legitimere salget af vandet fra dæmningen til firmaer, der har råd, samt stigningen i priserne som bønderne betaler for vandet. 44 millioner kr. er indtil videre brugt på projektet. Indien er en af Verdensbankens største lånere, og med lånene følger der som bekendt mange betingelser og krav om hvad pengene bruges til. Kernen i Verdensbankens politik har altid været og er fortsat, at gøre naturressourcerne til varer på markedet. På trods af de ofte katastrofale konsekvenser, gennemføres projekter som dæmningsbyggeri i stor stil. Der er stærke interesser involveret, og det giver bureaukratier, dæmningsentreprenører og vestlige hjælpeorganisationer mulighed for at opbygge deres imperier. Det er netop dette udviklingsparadigme NBA bekæmper.

De mener at reel udvikling bør tage udgangspunkt i lokalsamfundenes egen viden og retten til et værdigt liv i selvbestemmelse. Dette involverer at kontrollen over naturressour-

cerne - som vand, skov og jord - ikke fjernes fra lokalsamfundene for at blive udnyttet til kommercielle formål.

Adivasierne i dalen råder over jorden uden retmæssigt at eje den. Dette står i kontrast til idéen om naturressourcer som en privat ejendom der kan profiteres på. I og med at brugerne lever af ressourcerne, men står uden for markedsøkonomien, har de fra et neoliberalt markedsperspektiv ingen værdi og kan derfor behandles derefter. Men deres styrke er, at de i Narmadadalen er mange, der står sammen for retfærdighed. Modstanden har igennem 90'erne været en af globaliseringens største udfordringer i Indien.

"Myndighederne kræver alt af os. Når de kan tjene ubegrænsede mængder penge på os og vores jord, hvorfor skal vi så bare nøjes med at blive smidt væk fra vores jord og få et stykke jord der ikke kan dyrkes. Hvorfor oversvømmer de ikke Delhi for at give elektricitet til os?", spurgte Bawa fra Jalsindhi, en adivasi-landsby i Narmadadalen.

NBA fortsætter deres succesfulde aktivisme, civile ulydighed og uddannelse i "Livets Skoler". Fordi dæmningsprojektet - ligesom alle andre lignende projekter - bliver gennemført ved hjælp af eliternes alliancer, skaber folk sine egne alliancer for at bekæmpe dem og kæmpe for en social retfærdig udvikling.

For mere info og update: www.narmada.org

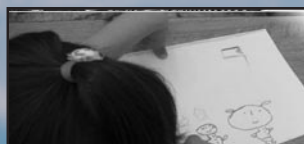

Afsender:
Internationalt Forum
Griffenfeldsgade 41
2200 København N

Returneres ved varig adresseændring

**Leder
side 2**

**Yarmouk tur-retur
- Palæstina
side 4**

**Hedt forår i Beirut
- Libanon
side 8**

**USA's angreb på Syrien
side 11**

**Bog anmeldelse:
"Revolutionære Visioner"
side 13**

**Bustur til
Baskerlandet -
side 17**

**Nyt håb for den baskiske
venstrefløj
- Baskerlandet
side 18**

**De lovløses lille triumf
- Ecuador
side 20**

**Coca Cola - quit India
- Indien
side 24**

**Kampen om vandet
- Indien
side 26**

**Skygger i solens rige
- Japan
side 14**

Jeg vil gerne:

abonnere på **gaia** ☐ 100 kr. pr. år

blive medlem af IF og modtage **gaia** gratis:

juniormedlem (under 30 år) ☐ 75 kr. pr. år

ordinært medlem ☐ 150 kr. pr. år

husstands medlemsskab ☐ 75 kr. pr. person

navn _____

adresse _____

postnr. og by _____

tlf. _____

antal personer: ☐